

Bronnenwet begin mei van kracht, maar België torst zware last uit het verleden
Kunnen journalisten op tegen de groeiende macht van de mediaconglomeraten ?
VRT: Bracke-bashing maar ook een nieuw redactiestatuut

BELGIE-BELGIQUE

PB

8900 IEPER I

3/8/36

afgiftekantoor Ieper

En verder:

Faroek Ozgunes over allochtonen op tv,
Jan Becaus over een gril die een erezaak werd,
de mediaregisseur van het Vaticaan
en een pak servicenieuws vanwege de VVJ

De Journalist

m a g a z i n e v a n d e V V J

26 april 2005 - nummer 80 - v.u. pol deltour, IPC, résidence palace blok C - wetstraat 155 - 1040 Brussel

april
2005

INHOUD

UIT DE VVJ

Journalistiek, bijklussen en persvrijheid 3

ACTUEEL

Belgische bronnenbescherming komt niks te vroeg 4

Dirk Voorhoof en Jan Ceuleers over de bronnenwet 4

Goed en slecht nieuws over de krant 5

Nieuw redactiestatuut bij de VRT 6

Allochtonen op tv: (geen) déjà vu 7

MENS ACHTER HET NIEUWS

Een gril van Jan Becaus werd een erezaak 9

PORTRET

Nederlands Rijdende Rechter pleit voor meer camera's 10

De mediaregisseur van de oude en de nieuwe paus 11

SERVICE

VVOJ organiseert wereldconferentie speurjournalistiek 2005 8

VVJ nodigt uit op buitengewone AV van 18 mei 12

VVJ organiseert gespreksavond over traumastress op 30 mei 12

Naar een standaardcontract voor freelancers 13

VVJ zoekt 3/5 servicekracht voor freelancers 13

Nieuw: van en voor de VVJ-ereleden 14

Belgisch kampioenschap afstandslopen voor de pers op 25 juni 14

Eretekens voor elf journalisten 15

BOEKEN

16-17

DE DEADLINE VOORBIJ

Mark Vlaeminck opteert voor Benedictine 18

ONDER EMBARGO

19

De

MAGAZINE VAN DE
VLAAMSE VERENIGING VAN
BEROEPSJOURNALISTEN (VVJ)

COÖRDINATIE

Pol DELTOUR
pol.deltour@journalist.be
Luc STANDAERT

VASTE MEDEWERKERS

Jan BACKX
Kim DUCHATEAU
Marleen SLUYDTS
Johan VAN CUTSEM
Luc VANHEERENTALS
Mark VLAEMINCK
Photo News

REDACTIESECRETARIAAT EN ABONNEMENTEN

Résidence Palace
Blok C - Lokaal 2232
Wetstraat 155 - 1040 Brussel
Tel. 02/235.22.70
Fax 02/235.22.72
info@journalist.be
www.journalist.be

ABONNEMENTEN

Lisbeth MOONS
Zie adres hierboven
lisbeth.moons@journalist.be

PUBLICITEITSREGIE

Media-Service
info@media-service.be

LAYOUT EN DRUK

Drukkerij Deman NV
Nijverheidslaan 5
8970 Poperinge
Tel. 057/33 67 21
Fax 057/33 40 18

BRACKE-BASHING

Pol Deltour

Sigfried Bracke weet nu ook wat het is om door de pers te worden opgejaagd. Aan het Bracke-bashing leek de jongste weken geen einde te komen: tik op de vingers van De Morgen, een reprimande in Het Laatste Nieuws, Knack in alle staten, en kritische doorlichtingen in alle andere media toe. De aanleiding: Bracke modereerde in Knokke een politiek debat dat door het Vlaams Belang was georganiseerd. Dat deed hij amper enkele weken nadat hij in TerZake een opgemerkt forum had verschaft aan niemand minder dan VB-kopstuk Filip Dewinter. De VRT-top reageerde met een verbod aan alle journalisten om nog debatten of vraaggesprekken te leiden voor rekening van politieke partijen. Bovendien worden de journalistieke omgangsregels met het rechtsextremistische en veroordeelde Vlaams Belang weer aangescherpt.

Het gaat wel erg ver om journalisten te verbieden politieke debatten te modereren of interviews af te nemen in hun vrije uren. Dat is precies iets wat journalisten goed kunnen. Als weinig anderen zijn ze deskundig in de inhoud en vorm van het politieke vraaggesprek, en daar voegen ze dan nog eens hun kritische zin aan toe. Zolang de journalistieke onafhankelijkheid niet wordt gehypothecerd, is er wat ons betreft niets aan de hand. Wel integendeel, van zo'n klussen steek je als journalist doorgaans ook nog wat op. In dat verband is het trouwens ook niet meer dan normaal dat de journalist betaald wordt voor dat werk – het tegendeel zou juist wenkbrauwen moeten doen fronsen. De AVBB/VVJ heeft in elk geval nooit klachten ontvangen over deze praktijk. En ook de Erkenningscommissie heeft beroepsjournalisten nooit opgezadeld met een formeel verbod. Maar de VVJ staat open voor de gerezen kritieken, en vraagt de Raad voor de Journalistiek om zich uit te spreken. Dat zal het voordeel hebben van een sereen debat en een afgewogen standpunt. Iets – het moet gezegd – waar sommige collega's de jongste weken zo ver vandaan stonden dat de vraag rijst of er geen verdoken agenda's zijn. Het weze van persoonlijke of van – godbetert – bedrijfseconomische aard. Mediabazen, stop de oorlogsspiraal en licht op zijn minst de commerciële druk op uw (hoofd)redacties!

Het zou doen vergeten dat we op 3 mei de Internationale Dag van de Persvrijheid vieren. Redenen voor blijdschap zijn er zeker: de Belgische bronnenwet treedt vier dagen later in werking, bij de VRT treedt een nieuw redactiestatuut in voege dat de journalisten meer inspraak geeft, en ook bij De Tijd zou de overname door de Persgroep niet ten koste gaan van de redactionele eigenheid... Het mag ons alleen niet blind maken voor de tekorten die er ook zijn: de (in België geboren) Florence Aubenas die 4 maanden ontvoerd is in Irak, de voortgalopperende commercialisering van de media en ook het nieuws, pijnlijke vervolgingen en veroordelingen van journalisten die alleen maar kritisch waren voor een of andere establishmentfiguur. Aan ons allemaal om de uitdagingen aan te gaan.

Foto: Johan Van Cutsem

BRONNENWET KOMT NIKS TE VROEG

Pol Deltour

Koning Albert II heeft op 7 april de wet tot bescherming van de journalistieke bronnen bekrachtigd. Het kabinet van Justitie reserveerde bij het Belgisch Staatsblad plaats voor publicatie op 27 april, wat betekent dat de bronnenwet op 7 mei in werking moet treden.

Die inwerkingtreding komt niks te vroeg. In de jongste weken is de Belgische Staat weeral drie keer tot de orde geroepen voor de schending van het bronnengeheim van journalisten.

Zo dagvaardde De Morgen minister van Justitie Onkelinx (PS) voor de kloppacht van het Antwerpse gerecht op de vertrouwelijke bronnen van Anne De Graaf. Op bevel van een onderzoeksrechter brachten speurders van het Controled Comité voor de Politiediensten de telefoongesprekken van de journaliste tussen 23 maart en 8 mei 2004 in kaart. Zo'n 'zoller-malicious' vormt een nog ergere aantasting van het journalistieke bronnengeheim dan een huiszoeking, voert De Morgen aan.

Ook journalist Marc Goossens, freelancer en tevens VVJ-bestuurslid, leidde bij de burgerlijke rechtbank een procedure in tegen Justitie. Ook hij werd het slachtoffer van een telefonieonderzoek, meer bepaald over de periode 1 december '99 tot 15 januari 2000. Marc Goossens vielen bovendien twee huiszoekingen te beurt. Het Dendermondse

parket was ondermeer op zoek naar een illegale scanner, maar ving totaal bot. Op 2 maart 2004 werd de journalist door de correctionele rechtbank dan ook vrijgesproken.

Met het burgerlijke proces beoogt Goossens nu vergoed te worden voor de schade die hij leed. "Die schade is aanzienlijk", zegt hij. "Door de gerechtelijke acties zijn mijn bronnen afschrikt, wat meebracht dat ik aan mijn opdrachtgevers onmogelijk nog dezelfde diensten kon verlenen. Dat heeft me gedurende drie jaar een serieus omzetverlies gekost." Marc Goossens raamt zijn morele schade op 10.000 euro en de materiële op 75.000 euro.

Ook de Duitse Stern-journalist Hans-Martin Tillack, die in Brussel actief is, heeft een nieuwe klacht tegen België klaarliggen. Hij onderging vorig jaar huiszoekingen en inbeslagname in het kader van een conflict met de Europese Commissie, dit na een artikelenreeks over frauduleuze toestanden bij de EU. Het initiatief voor de huiszoekingen ging uit van de Europese anti-fraudedienst Olaf, en die was door Tillack voor het Europese Hof voor de Mensenrechten gedagvaard. Maar dat Hof heeft vorige week de verantwoordelijkheid voor de huiszoekingen bij de Belgische justitie gelegd, en dus richten Tillack en de Europese Federatie van Journalisten (EFJ) hun pijlen nu op haar.

Wijze stemmen over de Belgische bronnenwet

Dirk Voorhoof in Auteurs & Media:

"De wet is alvast een belangrijke stap naar een betere rechtsbescherming van de onderzoeksjournalistiek in België. Het zal er dan op aan komen deze nieuwe wetgeving ook in de praktijk nageleefd te zien. Van de journalistiek en de media in dit land mag verwacht worden dat zijzelf ook met de nodige kwaliteit, inzet en doorzettingsvermogen hun rol als waakhond in de democratie ernstig nemen. Van justitie en politie mag dan verwacht worden dat zij de boodschapper van deze berichtgeving niet gaan viseren maar zelf de gesignaleerde wantoestanden en misdrijven op het spoor komen en bestrijden. Uiteindelijk is het niet de vraag of democratische rechtsstaat en zijn burgers gediend zijn met een vrije en kritische pers of met een goed functionerend rechterlijk apparaat. Beide zijn de bewakers van de democratische rechtsstaat en daarom moet hun co-existentie gevrijwaard worden, met naleving van de verschillende mensenrechten die in het geding zijn. De wet tot bescherming van de journalistieke bronnen is alvast een stap in de goede richting."

Jan Ceuleers in het Rechtskundig Weekblad:

"Wie mocht denken dat journalisten en redactiemedewerkers voortaan vrije vogels zijn, overbeschermd en onaanastbaar, vergist zich. De wet ontslaat een journalist geenszins van zijn beroepsethische plicht met betrouwbare bronnen te werken, kritisch te staan tegenover informanten, het 'check-and-doublecheck'-beginsel en de regel van hoor en wederhoor nauwgezet toe te passen. Daar kijkt de Raad voor de Journalistiek op toe. Meer: zelfs waarheden, maar waarvan de echtheid niet kan worden aangetoond precies wegens de geheimhouding van de bron, kunnen de journalist in rechte in een moeilijke situatie brengen. Ongetwijfeld zal de wet de beoefenaars van onderzoeksjournalistiek het werken en het leven wat makkelijker maken, hun beroepsethische én juridische verantwoordelijkheid daarentegen wordt des te groter. Zeker nu gegarandeerd klokkenluiders allerhande, die zich beschermd weten door het 'bronnengeheim', zullen opstaan om met niet immer nobele intenties naar de pers te stappen. Het is dan ook zaak voor de journalisten, meer nog dan voorheen, om niet blindelings en lichtzinnig in hun val te trappen."

GOED EN SLECHT NIEUWS OVER DE KRANT

Pol Deltour

Het lijkt weinig twijfel dat de klassieke krant als medium zal blijven bestaan. Net zoals het eveneens uit papier opgetrokken boek trouwens. Maar ongeacht de format van het nieuws, is de belangrijkste vraag waar journalisten in deze tijden van commercialisering en informatiemanagement voor staan of ze hun rol van kritische waarnemers zullen kunnen blijven spelen. Zijn ze met name opgewassen tegen de alsmaar groeiende mediaconglomeraten, voor wie enkel winst telt en informatie slechts een productiefactor is?

Die analyse heeft Donald Trelford, oud-hoofdredacteur van The Observer, verwoord op het congres over de Toekomst van de Krant, dat het Internationaal Perscentrum Vlaanderen (IPV) vrijdag in Antwerpen had georganiseerd. Trelford maakt zich sterk dat 400 jaar na het drukken van de eerste Europese krant in Antwerpen, "mensen zullen blijven kiezen voor kranten. Die kunnen ze overal meenemen en lezen wanneer het hen uitkomt. Dat is iets anders dan statisch voor een scherm moeten blijven zitten."

Toch toont Trelford, die ook professor is en voorzitter van de Londense Press Club, zich vrij pessimistisch over de inhoudelijke evolutie van de (dagblad)journalistiek. Hij noemt de voortschrijdende commercialisering en concentratie en – aan de andere kant van de barrière – het galopperende informatiemanagement van overheden en andere instanties met hun spin doctors. Dat

leidt tot populisme, uniformiteit en kritiekloosheid, waarschuwt Trelford, die de VS als voorbeeld neemt. "In de komende decennia zal het debat minder gaan over de spanning tussen staatsmacht en expressievrijheid, dan wel over de vraag hoe we het publiek kunnen beschermen tegen de ongebreidelde machtswellust van grensoverschrijdende mediaconglomeraten."

MULTIMEDIA

Ook Hans Maertens, directeur van De Tijd, zei te blijven geloven in de toekomst van de krant. "Deze moet dan wel evolueren naar een multimediale omgeving. Tegenwoordig is het ondenkbaar een krant uit te geven zonder website, net zoals een website beter ook maar een papieren krant achter zich heeft staan."

De journalisten riep Maertens op om in dezelfde geest van complementariteit te gaan denken. "Er verschijnen vandaag te weinig crossredactionele artikelen, en de redacties zijn er vaak niet op georganiseerd om bijvoorbeeld in de krant een dossier te brengen dat vervolgens op het net verder wordt uitgewerkt met nieuwe artikelen, foto's en statistieken."

De referaten van het congres kunnen integraal geraadpleegd worden op www.journalist.be.

s c h e e f b e k e k e n

"De kijkers kunnen straks een filter plaatsen op reclame. Nooit meer ongewilde pauzes vol commerciële boodschappen. Als interactieve televisie aanslaat, zullen de adverteerders op televisie afhaken."

Reclameman Harry Demey van LDV in De Morgen van 2 april 2005

"Uiteraard had ook VTM een interview met Bush aangevraagd, maar dat was niet mijn hoogste prioriteit. (...) Het gesprek van Greet De Keyser met Bush was in mijn ogen niets waard, absolute bullshit. Greet heeft wel CNN gehaald, maar niet voor het gesprek, alleen voor Bush' uitspraak over haar ogen."

Bart Van Doorne (VTM) in De Standaard van 7 april 2005

"Het is helemaal niet zo gek dat het merendeel van de journalisten zich eerder aangetrokken voelt tot links. Als journalist ben je kritisch en die traditie heeft links veel meer."

Natascha Kuit, journaliste, in de Nederlandse 'De Journalist' van 8 april 2005

"Dat is het grote verschil tussen de VMMa en de VRT: Peter Quaghebeur moet al zijn aandeelhouders tevreden houden. Of toch tenminste de kleine Kevin Van Thillo, want uiteindelijk is al dat geld voor hem bestemd. (...) Aan de andere kant moeten we ook blij zijn: elke nieuwe uitspraak van Van Thillo maakt een moment van teambuilding bij de VRT overbodig."

Mark Coenen, directeur marktstrategie van VRT-Radio, in Knack van 30 maart 2005

"Een journalist heeft me eens gezegd dat de pers geen trainers ontslaat, en dat klopt. Maar als je tien keer na elkaar schrijft dat de coach niet goed communiceert met zijn spelers of niet vaak genoeg traint, dan gaat iedereen dat geloven, ook al is het niet waar."

Ex-Anderlecht-trainer Hugo Broos in Humo van 22 maart 2005

"De nieuwe koers van de Gazet van Antwerpen is het ultieme bewijs dat de complottheorie klopt. Alles wat de socialisten doen is mooi en goed. De Frut is een socialistische krant geworden."

De ontslagen hoofdredacteur van GVA Luc Van Loon in Knack van 20 april 2005

"Ik vind dat je weinig medelijden moet hebben met iemand die 120 kilometer per uur rijdt waar je maar 50 mag. In landen als Engeland en Nederland hebben ze er geen moeite mee om mensen op tv te tonen die zich niet goed gedragen. (...) De Zwarte Voet doet meer voor de verkeersveiligheid dan een affiche langs de autosnelweg."

Marc Geenen van het programma De Zwarte Voet op VTM in Het Nieuwsblad van 2 april 2005

"Och, als een boer van een paard valt en hij heeft toevallig ooit in een van mijn reportages gefigureerd, dan is het een 'Jambers-boer', hè. (...) Anderzijds zijn er ook duizenden criminelen die niet in Jambers voorkwamen."

Hijzelf in Gazet van Antwerpen van 30 maart 2005

NIEUW REDACTIESTATUUT GEEFT VRT-JOURNALISTEN MEER INSPRAAK

Dirk Barrez, Tim Pauwels,
Rob Heirbaut, Jan Balliauw

Sinds 1 april heeft de VRT een nieuw redactiestatuut. De nieuwe tekst geeft de journalisten meer inspraak bij de behandeling van klachten over deontologische fouten, en bij de werking van de redactie in het algemeen.

Het vorige redactiestatuut was een goede tekst. De onafhankelijkheid van de redacties tegenover de directie en de (politieke) buitenwereld werd er goed in verankerd. De deontologische verplichtingen (onpartijdigheid, nauwkeurigheid, goede trouw) werden goed omschreven. Toch waren er een aantal lacunes en tekortkomingen, die duidelijk werden naar aanleiding van een aantal "crisismomenten".

Zo is het ontslag van Guy Bouten in november 2002 nooit voorgelegd aan de deontologische adviesraad (waarin verkozen journalisten zetelen) omdat de directie bij voorbaat had beslist dat er geen deontologische kwesties in het geding waren. Ook de voor velen op de redactie onverwachte vervanging van Leo De Bock als hoofdredacteur van de TV-nieuwsdienst (september 2003), maakte duidelijk dat het redactiestatuut geen enkele bepaling bevatte die de redactie een vorm van inspraak gaf bij de benoeming of het ontslag van een hoofdredacteur.

Overigens werd de verkozen deontologische adviesraad in de loop der jaren nooit om advies gevraagd, wat op zich al een reden was om het redactiestatuut eens opnieuw te bekijken.

De leden van de bestaande deontologische adviesraad (van de radio- en TV-nieuwsdienst) en ook de VRT-hoofdredacteurs vonden dat een herziening van het redactiestatuut zich opdrong. Na meer dan 2 jaar van intens werk en overleg, is er nu een vernieuwde, geactualiseerde tekst.

WAT VERANDERT?

Eén van de grote vernieuwingen is de grotere rol die journalisten spelen bij deontologische kwesties op de redacties. De **deontologische raad** zal voortaan alleen nog uit verkozen journalisten bestaan, van de televisie-, radio- en onlineredactie. Vroeger zaten in de adviesraad ook de hoofdredacteurs.

Om de drempel te verlagen is voorzien dat journalisten op elk moment een advies kunnen vragen aan de deontologische raad, die ook als bemiddelaar kan optreden op de redactie.

Voortaan moet *om het even welke* klacht tegen een journalist worden beoordeeld door de deontologische raad. Zelfs wanneer het gaat om bijvoorbeeld dronkenschap of diefstal. De raad zal eerst een advies geven over de vraag of er al of niet een deontologische kwestie speelt (als het inderdaad over diefstal gaat, zal de raad natuurlijk adviseren dat het duidelijk geen deontologische kwestie is, en de zaak uit handen geven).

Het vernieuwde redactiestatuut voorziet ook een beroepsprocedure bij een **beroepscollege**. Daarin zitten, behalve een niet-betrokken hoofdredacteur en twee leden van de directie, ook twee journalisten afgevaardigd door de deontologische adviesraad.

De directie behoudt de meerderheid, maar vroeger zaten er in het beroepscollege helemaal geen journalisten.

Nog een nieuwigheid: het **redactiestatuut** richt per nieuwsdienst (radio, tv en on-line) een redactieraad op. De redactieraad bespreekt de algemene werking van de betrokken redactie. De raad heeft ook een specifieke functie die in het statuut uitdrukkelijk wordt omschreven: *bij het benoemen en ontslaan van een hoofdredacteur moet de redactieraad gehoord worden*. De redactieraad is een adviesgevend orgaan dat representatief is voor de betrokken dienst. In de raad zetelen immers ook de verkozen leden van de deontologische adviesraad en hun opvolgers.

Naast deze nieuwe procedures, zijn ook de deontologische regels voor VRT-journalisten nog eens opnieuw bekeken en geactualiseerd. Zo zijn de regels over het respecteren van **embargo's** in overeenstemming gebracht met de aanbeveling hierover van de AVBB.

Nu het vernieuwde redactiestatuut van kracht is geworden, moeten in eerste instantie de nieuwe vertegenwoordigers in de deontologische raad worden verkozen. Deze verkiezingen moeten midden mei op alle VRT-redacties afgerond zijn. Vanaf dat moment zijn de nieuwe deontologische structuren binnen de redacties helemaal operationeel.

(De auteurs zijn tevens vittredend lid van de oude deontologische adviesraad van de VRT-TV Nieuwsdienst)

In het kader van het 175-jarig bestaan van het land reflecteert de Senaat over het 'Belgische burgerschap' anno 2005. Een belangrijk hoofdstuk in de lange rij conferenties en debatten vormen 'de media'. Onderstaande bijdrage is de ingekorte versie van een voordracht die Faroek Ozgunes op 19 april hield over 'media en multiculturalisme'.

ALLOCHTONEN OP TV: (GEEN) DEJA VU

Faroek Ozgunes (VTM)

Media en migranten, de alliteratie klinkt heel goed, en ik ben het al vaak tegengekomen in tal van titels, alleen in de praktijk blijken de twee toch geregeld met elkaar te vloeken. De berichtgeving over allochtonen en de beeldvorming in de media was al eind jaren '80, begin jaren '90 een bekommernis van toenmalig Koninklijk Commissaris voor het Migrantenbeleid Paula D'Hondt. Toen ik eind 1990 intensief solliciteerde bij de nieuwsdienst van VTM, was het antwoord van de hoofdredactie negatief. De sportdienst was minder kieskeurig, en toen mijn eerste sportverslag op antenne ging en ik een contract op zak had als freelancer, kreeg ik plots wel een vast contract aangeboden op de nieuwsdienst. Dat was 15 jaar geleden, en ik zit er nog. Als ik jonge aankomende journalisten van vreemde afkomst hoor vertellen over hun sollicitatiegesprekken en hun ervaringen met nieuwsdiensten, krijg ik altijd een 'déjà vu'. Het is een verhaal van afwijzing, jezelf bewijzen, vechten tegen vooroordelen, paternalisme. Op dat vlak is er in al die jaren niet veel veranderd. Ik doe hier een beroep op het gezond verstand van hoofdredacteuren om verder te kijken dan die vreemde en

soms onuitspreekbare naam van een sollicitant. Ik ben ervan overtuigd dat er talent zat is, maar durf eens een risico te nemen. Vergeleken met Nederland, Frankrijk of Groot-Brittannië is de perceptie van België door het tv-scherf een van een overwegend 'blanke' bevolking met nauwelijks vreemdelingen. De werkelijkheid is anders. De media in het algemeen en televisie in het bijzonder, horen een afspiegeling te zijn van de samenleving. En waarom zou de overheid niet wat meer stimulansen geven in de goede richting?

Dat brengt me bij de beeldvorming over allochtonen in de media. Je kan er niet onderuit: migranten komen nauwelijks op een positieve manier in beeld. Al ze al aan bod komen in het televisienieuws is het bijna altijd in een conflictsituatie, in een criminele sfeer. Hun 'anders-zijn' wordt benadrukt, ze moeten zich verantwoorden voor hun geloof, hun cultuur en hun gebruiken (hoofddoek, ramadan, offerfeest). Toch zijn er enkele illustere tegenvoorbeelden: denk maar aan Nabela Benaïssa, de zus van Loubna in 1997, en, recenter,

de afpersingszaak Remmery, waar alweer een Marokkaanse vrouw de bewondering van het hele land afdwingt.

Maar wat wordt er eigenlijk verwacht van de allochtone journalist? Voor mijn part niet meer dan dat hij zijn werk goed doet. Spreekt hij een vreemde taal zoals Turks of Arabisch, dan is dat mooi meegenomen. Heeft hij goede

contacten met landgenoten, dan kan dat een meerwaarde zijn voor de redactie. Wil hij zich verdiepen in thema's over allochtonen, laat hem doen. Is dat allemaal niet het geval, hou je toch nog altijd een goede journalist over en daar is het elke redactie toch om te doen. Een journalist van vreemde afkomst is niet de spreekbuis van een bepaalde gemeenschap. Hij is gewoon zichzelf. Hij kan een voorbeeldfunctie hebben, maar dat is niet zijn opzet. Hij is er tout court en doet hetzelfde werk als zijn collega's, ongeacht zijn afkomst.

Uit een onderzoek in 1993 naar de berichtgeving over migranten was een van de onthutsende vaststellingen dat er enorm veel vooroordelen bestonden tegenover de allochtone gemeenschap. Bovendien bleken die vooroordelen niet het gevolg van racisme, maar van onwetendheid. Dat bracht een jaar later de AVBB ertoe om een werkgroep Media & Migranten op

te richten. Hun werk resulteerde in een boekje met aanbevelingen en een woordenlijst met de verklaring van vaak verkeerd gebruikte termen. Beide documenten zijn nog steeds terug te vinden op de website van VVJ/AVBB: www.journalist.be.

lets ontbreekt nog in dit verhaal. Dat is de allochtone gemeenschap zelf. Als er een groep is die alles wat er over haar gezegd wordt over zich heen laat gaan, is het wel de allochtone gemeenschap. Soms lijkt het of ze geen deel willen uitmaken van het maatschappelijk debat. De werkelijkheid is dat ze de weg naar de media niet kent of gebruikt. Dat vraagt een bepaald engagement, maar ook een zeker mondigheid. En die is er niet altijd. Gelukkig veranderen de tijden. In de berichtgeving over de verkiezing van de Moslimraad hebben we verbaal sterke kandidaten gezien gehoord, met hier en daar zelfs een onmiskenbaar lokaal accent. In dit verband verdient ook het nieuwe initiatief TrefMedia overigens alle steun.

Meet some of the best reporters in the world Learn the latest tricks of the trade Hear top specialists on Computer Assisted Reporting (CAR) Learn how to use your pc for searching the Internet, news tracking, mapping, social network analysis and data crunching Visit workshops on covering secret services, European Union, health, terrorism, multinationals, taxes, corruption, tsunami, privacy, fraud and much more Team up with colleagues from other countries for investigating border crossing issues And return home with ideas and skills that put your medium at the forefront of modern journalism through

WORLD-CLASS REPORTING

www.vvoj.org

Global Investigative Journalism Conference 2005

Amsterdam

September 29 - October 2

WORLD-CLASS REPORTING

Register now! Please visit www.vvoj.org and receive the Early-Bird registration rates. Registration is open to all journalists and editors, journalism teachers and professional journalism organizations. **Register online at www.vvoj.org**

Conference Location: Theatre and Conference Center Meervaart, Amsterdam (The Netherlands)

The Third Global Investigative Journalism Conference 2005 is organized by the Dutch-Flemish association of investigative journalists, VVOJ.

The Global Investigative Journalism Conference 2005 is sponsored by: **Premium sponsor:** Stichting Democratie en Media / **Main sponsors:** Hogeschool van Utrecht - Nederlandse Vereniging van Journalisten - NOS RTV - NRC Handelsblad - Open Society Institute - Wegener / **Sponsors:** Commissie Onderwijsfonds Publiekstijdschriften - Dagblad van het Noorden - European Journalism Centre - Fontys Hogeschool - Haagsche Courant - Hogeschool Windesheim - HP/De Tijd - Masteropleiding Journalistiek VU/Windesheim - Utrechts Nieuwsblad / The conference is also sponsored by: Fonds Pascal Decroos - RTL Nieuws

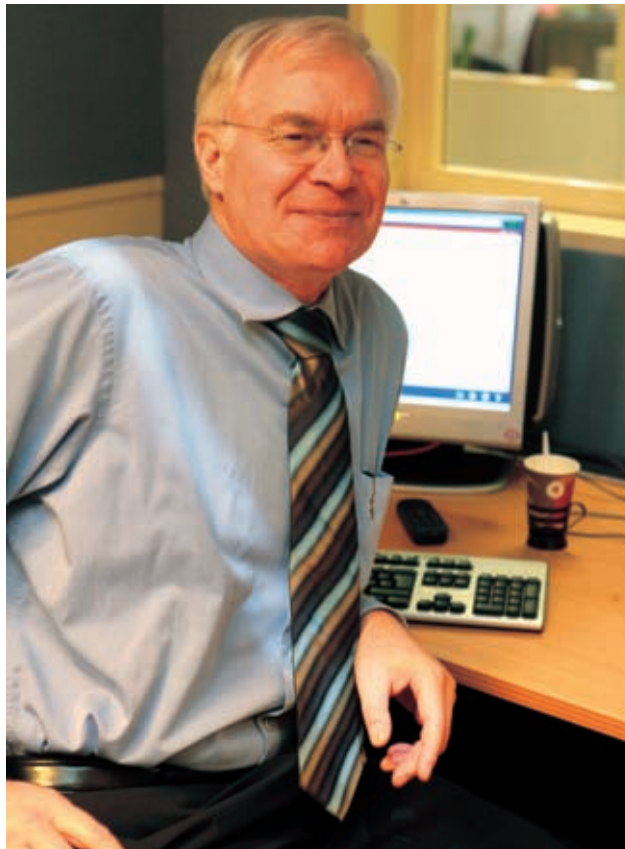
HOE EEN GRIL VAN JAN BECAUS EEN EREZAAK WERD

Jan Backx

Van VRT-nieuwsanker Jan Becaus (56) krijg ik een stevige, vlezige handdruk. Hij is een rijzige, evenwicht uitstralende man, die me doet denken aan een hoger officier, van een kaliber dat ze in deze verschaalde tijden niet meer maken. Mijn indruk blijkt te kloppen: tijdens ons gesprek onderstreept Jan dat hij het nog steeds 'een eer' vindt het televisienieuws te mogen presenteren. Becaus is een journalistieke werker. Zelfs als 's avonds laat de guurste storm rond je huis raast, blijft Jan je onverzettelijk-rustig informeren. En er is méér: nie-mand aan de Reyerslaan kan zo mooi 'Spoijjt' zeggen als hij!

Met 'Spoijjt' bedoelt hij 'Sport'. Jan kan woorden wonderbaarlijk savoueren. Ik ben niet de enige fan van Becaus. Amerikanen, die recent een studie maakten van de betrouwbaarheidsgraad die Europese nieuwsankers uitstralen, bedachten hem met een hoge score. Ook al verstonden ze geen snars van zijn prachtig Nederlands. Hoe bereik je zo'n benijdenswaardige journalistieke status?

"Mijn pa was slager in de Gentse havenbuurt Muide", vertelt Becaus. "Na negen jaar bij de jezùieten trok ik naar de normaalschool in Oostakker. Onderwijzersdiploma op zak, volgde ik heel eventjes rechten. Maar dat was een miscast. Talen boeiden me meer. En zo kwam ik tenslotte als regent Nederlands-Engels-Duits op de arbeidsmarkt. Elf jaar stond ik voor het bord. Eerst in het atheneum aan de Gentse Voskenslaan, later ook even in het landelijker Eeklo, waar mijn klas 's ochtends volstroomde met enthousiaste kinderen, die blozende wangen hadden van de fietstocht naar school. Ja, ik gaf graag les! Maar de denataliteit begon zich af te tekenen. Wachtte mij misschien een lappendekenloopbaan, van de ene school naar de andere? In de zomer van 1982 verscheen er na het BRT-journaal plots een huisadvertentie op het scherm: er werd een journalistenexamen uitgeschreven. "Dààraan doe ik mee!", riep ik spontaan door de living. Mijn vrouw reageerde extreem droogjes: "Lap, weer 400 frank inschrijvingsgeld in 't water, voor een gril." Ik wil weten hoe vrouwlief ongelijk kreeg. Jan Becaus: "Ik gaf nog les toen ik in zes afleveringen allerlei proeven aflegde. Van de zowat 1.200 kandidaten bereikte ik met negen anderen de finish. Nee, ik was niet fanatiek beginnen studeren. De actualiteit boeide me gewoon al lang. Ik las

(Foto Johan Van Cuisem)

Jan Becaus: niemand aan de Reyerslaan kan zo mooi 'spoijjt' zeggen als hij.

allerlei kranten, volgde het radio- en tv-nieuws, keek naar Nederlandse zenders en was ook verhangen aan BBC Newsnight. In september 1984 kon ik bij de radio aan de slag. De tv-opleiding begon na nieuwjaar 1985. Dirk Lesaffer bracht ons in een intensieve training de beginselen van het métier bij. Toen de paus in mei 1985 België bezocht moest ik daar als prille stagiair véér vandaan blijven! De wissel naar de toekomst werd kort nadien getrokken door toenmalig hoofdredacteur Lucien Boussé. Stefaan Blommaert koos voor 'Rusland', André Vermeulen kreeg het 'lichte amusementsgenre' toebedeeld en ik zou voortaan 'de Kerk' volgen."

Ook omdat in Jan Becaus een gelovig mens huist misschien? "Ach, we zijn allemaal op zoek naar de zin van het leven. Mijn persoonlijke overtuiging doet absoluut niets ter zake. Ik gaf toch ook les in atheneum.

Maar het fenomeen Kerk boeit me wel, ja. Omdat dit instituut voor zoveel mensen een zingevingsapparaat is en zowat heel de Westerse cultuur erop stoelt."

We blijven even in het jargon: op het tv-scherm straalt Becaus een haast charismatische ernst uit. "Mijn arbeidsethiek ligt vrij hoog", beaamt hij. "Een bondig of uitgebreid journaal, vroeg of laat op antenne, de kijker moet steeds met dezelfde zorg worden bediend. Da's een erezaak. Maar pas op, ik ben geen kniezer. Ik kom met plezier naar mijn job en ga fluitend naar huis. Journalistiek mogen bedrijven is toch een boeiend voorrecht. Naar vorm en inhoud zit ik bij de VRT op een prima werkvloer. In een klein team rendeert ik best."

Zou het kunnen dat Jan Becaus in zijn vrije uren veel leest? "Mijn hobby ligt eerder op een ander vlak", zegt hij daarover. "Op mijn dertigste ben ik begonnen met klarinet spelen. Iedere zaterdagmorgen zit ik in de les. Reuze leuk! Wie weet stap ik nog wel eens in een pretentieloos kamer-muziekensemble."

De dag dat ik met Jan Becaus babbelt, wordt in de vroege avond paus Benedictus de Zestiende verkozen. Werker Jan zit meteen commentaar te geven in de studio en typeert de nieuwe kerkleider onvervaard als 'een theologische scherpslijper'. De trouwe klarinet zal allicht enkele dagen onaangeroerd in het koffertje moeten blijven.

RIJDENDE RECHTER WIL MEER CAMERA'S

Ann Driessen

"De wet zou moeten bepalen dat een camera in beginsel toegang heeft tot de rechtszaal. Hoe meer mensen je werk kunnen volgen, hoe beter."

Het zijn niet wij die het zeggen, maar een Nederlandse rechter. Frank Visser, kantonrechter in Zaandam bij Amsterdam, is al tien jaar 'Rijdende Rechter' op tv bij de NCRV. Elke aflevering probeert 'meester' Visser ergens in Nederland een conflict op te lossen. Hij aanhoort de ruziemakers, hun getuigen en deskundigen, en daarna volgt zijn uitspraak. Die wordt vastgelegd in een schriftelijk contract. Meer dan 1 miljoen Nederlanders volgen elke uitzending.

Eigenlijk heeft Frank Visser twee levens. Het best gekend is hij voor zijn werk als Rijdende Rechter en in de krant (hij heeft een column in het Algemeen Dagblad). Maar vier dagen per week staat hij wel degelijk op de loonlijst van justitie als 'echte' rechter. Visser bepleit graag en vaak dat de openheid van justitie zich doortrekt op dat laatste niveau – de eigenlijke rechtsbedeling dus. En dat houdt volgens hem ook de principiële toelating van camera's in de rechtszaal in.

Frank Visser: "Zo'n camera kan natuurlijk ook negatieve effecten hebben. Men gaat er op inspelen, het showelement wordt belangrijker. In het parlement hebben ze lange tijd om dezelfde reden camera's geweerd. Maar stel nu eens voor om de camera's daar weer weg te halen, dan komt iedereen in opstand! Sinds de Franse revolutie zijn we het er over eens dat een zitting zo openbaar mogelijk moet zijn. En omdat er toen nog geen televisie was, zaten de burgers in de zaal. Vandaag camera's weigeren, doet eigenlijk af aan de openbaarheid."

Blijft de vraag hoe een en ander in de praktijk geregeld wordt? Frank Visser: "De wet zou moeten bepalen dat een camera in beginsel toegang heeft tot de rechtszaal. Nu zegt de wetgever: we willen het niet regelen, dat moeten de rechters zelf maar doen. Maar je moet dat niet aan de rechters overlaten. De openbaarheid in de rechtszaal raakt aan het algemeen belang."

Het belet niet dat je iets kan proberen te doen tegen de mogelijke negatieve effecten, vervolgt Visser. "Belangrijk is dat dit in collegiaal overleg gebeurt. Het kan toch niet dat de ene rechter zegt 'kom maar binnen' en dat in de kamer verderop de voorzitter je streng de deur wijst. In strafzaken

is op dit ogenblik het uitgangspunt: als niemand er bezwaar tegen heeft, dan mag het. Dat had ik ook kunnen bedenken." Speelt het argument van de privacy dan geen enkele rol? Frank Visser: "Vlaamse collega's vertellen me inderdaad dat

ze het 'eng' vinden dat een camera hen begluurt. Eerlijk gezegd vind ik dat geen argument: je hebt ten slotte een publieke functie. Desnoods ga je maar op cursus om eraan te wennen. Het argument dat er buiten het licht van de camera's beter kan onderhandeld worden moet ik ook niet hebben. Geen onderonsjes op de rechtbank – camera of niet."

Iets anders is dat tv-makers met de opgenomen beelden aan de haal gaan en fors beginnen knippen en monteren. "Het resultaat beantwoordt inderdaad vaak niet aan de werkelijkheid", zegt Visser daarover. "De openbaarheid is niet bedoeld om ermee te knoeien. Maar de geschreven pers kan ook een eigen verhaal maken. De rechter de hemel in prijzen of de verdoemenis. Door een welbepaalde kop boven het artikel, door zaken uit hun verband te rukken, door in te korten. De

impact van een geknipte (beelden)versie kan nog veel groter zijn. Je kan echt heel gemeen monteren..."

Frank Visser heeft een oplossing klaar. "Het Joegoslaviëtribunaal heeft zijn eigen televisiedienst, maakt zelf opnames en eigen samenvattingen. Die worden ter beschikking gesteld van de tv-zenders en daar mag dan niet in geknipt." Dat zullen niet veel journalisten graag horen, merk ik op. "Ik moet nog de eerste zender horen die het niet wil", antwoordt hij. "Zij kunnen naar believen een minuut, twee minuten, zes minuten beeldmateriaal krijgen. Ondertussen kan je in De Haag de hele dagzitting van het Joegoslaviëtribunaal op het scherm volgen. De verdachte is in beeld, de getuige niet. Dat is heel modern en terecht."

"Als rechter moet je er in de eerste plaats voor zorgen dat de interne orde niet wordt verstoord. Dus niet gaan inzoomen op de mensen, niet voor ze gaan staan, geen lawaai van batterijen... Dat moet je aan de rechtbank overlaten, maar niet het hele idee van de vrije nieuwsgaring en de openbaarheid van rechtspraak."

Frank Visser (NCRV): 'Beeldmontages beantwoorden vaak niet aan de werkelijkheid.'

Frank Visser, De Rijdende Rechter, is wekelijks te zien op NCRV/Nederland 1, elke donderdag rond 22 uur.

DE REGISSEUR VAN DE MEDIAPAUSEN

Hedwig Zeedijk
vanuit Rome

De officiële woordvoerder van paus Johannes-Paulus II, de Spanjaard Joaquin Navarro-Valls, regeerde ruim twintig jaar over de 'Sala Stampa' en dankzij hem werd Wojtyla de eerste mediapaus. De kans is groot dat Navarro-Valls onder de nieuwe paus, Benedictus XVI, voorlopig aanblijft.

Als een marionettenspeler regisseerde Navarro-Valls Johannes-Paulus II zo dat de televisie massaal toehapte. De vele buitenlandse reizen, het kussen van de grond op het vliegveld, de zegening van zuigelingen, de grote shows op het Sint Pietersplein met (exotische) zang en dans: het levert allemaal fantastisch beeldmateriaal op, met hoge emotionele waarde, die alle geschreven kritiek doet verbleken. De pauselijke reizen naar Cuba, Griekenland en Israël waren goed geproduceerde mediahoogtepunten. Juist voor deze kwaliteiten, zette de kerkvader de Spaanse Opus Dei-man aan het hoofd van zijn perscentrum.

Ook voor Ratzinger is de perschef al aan de slag. Voor het eerst kunnen gelovigen uit heel de wereld hun gelukwensen voor de nieuwe paus kwijt op het e-mail adres benedettoxvi@vatican.va. Of via de website die Navarro-Valls in 1996, na toestemming van de paus, opstartte.

Maar bij de eerste audiëntie van de nieuwe paus schitterde Navarro-Valls door afwezigheid. Zaterdag, nog voor de inauguratie, ontving de kerkvorst in spe de journalisten die bij de Heilige Stoel geaccrediteerd zijn. Hoewel hij hen in vier talen (Italiaans, Engels, Frans en Duits) toesprak vergat hij de moedertaal van de meeste katholieken én van de perschef: het Spaans. Ook werd het personeel van de pauselijke raad voor de sociale communicatie (onder monsigneur Foley) wél, maar de collega's van de perszaal (onder Navarro-Valls) niet ontvangen op het podium. Ratzinger heeft dus al wat goed te maken bij de 68-jarige persman.

SPREEKVERBOD

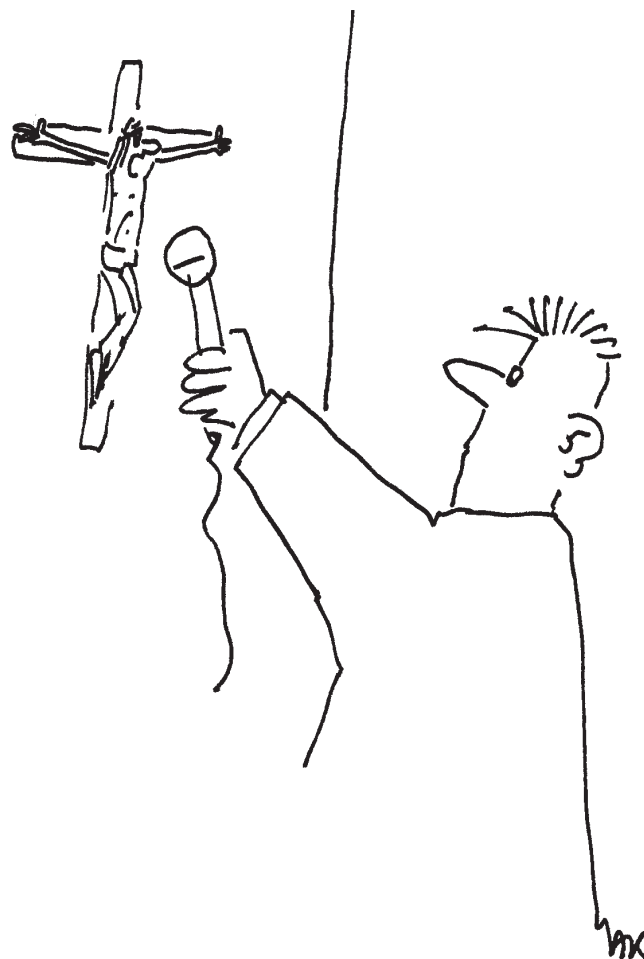
Mocht Navarro-Valls over enkele jaren toch het veld ruimen, zullen journalisten daar niet lang om malen. De woordvoerder zette nogal eens kwaad bloed onder collega's. Zoals toen hij de officiële positie van het Vaticaan over de Amerikaanse aanval op Afghanistan in een exclusief interview aan een Reuters-journalist bekendmaakte. Terwijl de paus opriep tot dialoog en onderhandeling en kardinaal Tauran ('minister van Buitenlandse Zaken') de bombardementen zelfs een schending van de mensenrechten noemde, verkondigde Navarro-Valls dat 'het Vaticaan' begrip had voor een krachtadig optreden als zelfverdediging. Hieruit blijkt tevens de machtige en omstreden positie van de woordvoerder.

Ook zijn zeer selectieve informatieverstrekking wordt door Vaticaanwatchers niet altijd gewaardeerd. Zo besliste Navarro-Valls tijdens de buitengewone kardinalenbijeenkomst in 2001 dat de prinsen van de kerk niet met de pers mochten praten; autonoom bepaalde hij wanneer en wat hij zelf losliet over de gevoerde debatten. Bob Kaiser van Newsweek schreef daarna een openlijke protestbrief. Benedictus XVI kan die terughoudendheid overigens vast waarderen, want als kardinaal Ratzinger legde ook hij de collega's gedurende het voor-

conclaf een spreekverbod op.

De schaarse persconferenties en droge nieuwsbulletins leveren ook niet altijd op wat journalisten hopen. De Amerikaan John Allen noemt als voorbeeld de bekendmaking van de pauselijke brief aan de priesters door kardinaal Castrillón Hoyos. "Uitgelekt was dat de paus 'iets' schreef over het seksueel misbruik door priesters, waar we natuurlijk meer van wilden weten." Maar de persconferentie bleek een grote farce. "Navarro-Valls nodigde ons uit vragen te stellen, die Castrillón Hoyos een voor een noteerde, waarna hij na een half uur verklaarde geen antwoord te geven."

Toch vindt de schrijver van 'The Conclave' de kritiek op Navarro-Valls niet helemaal terecht. "Journalisten zijn lui en willen bruikbare verklaringen en nieuws van de perschef. Ze vinden het Vaticaan ondoorgroendelijk en vol geheimen", zegt Allen. "Maar het is geen democratie. Eerder een monarchie. Van de afdeling voorlichting van de koning verwacht je toch ook geen scoop."

UITNODIGING

Woensdag 18 mei 2005 - 19 uur - Résidence Palace - Brussel (Wetstraat 155, 1040 Brussel)

Extra buitengewone AV van de VVJ

ENIG AGENDAPUNT: BESPREKING EN GOEDKEURING WIJZIGINGEN STATUTEN

Voor wie ?

De uitnodiging is gericht tot alle journalisten die lid zijn van de Vlaamse Vereniging van beroepsjournalisten (VVJ). Dit zijn zowel erkende beroepsjournalisten met een N-nummer als stagiairs met een NS-nummer die hun lidgeld voor 2005 hebben betaald (wat desgevallend ook nog ter plekke kan gebeuren).

Voor leden die niet aanwezig kunnen zijn volgt hier een model van volmacht:

VOLMACHT (model – kopiëren toegelaten)

Pas op: een aanwezig lid mag maximaal 5 volmachten bij hebben !

Ondergetekende,

_____

lid met nummer N _____ of NS _____
(en in regel met het lidgeld voor 2005)

geeft bij deze volmacht aan

_____

om in mijn naam te stemmen op de buitengewone algemene vergadering van de VVJ van 18 mei 2005.

Raad van Bestuur VVJ stelt AV voor om technici en perscorrespondenten waarnemend lid te maken (bis)

De statutaire algemene vergadering van de VVJ de dato 26 februari jl. kon door het niet bereiken van het quorum geen uitsluitsel geven, en dus moet een tweede AV (waarop niet langer een quorum geldt) de knoop doorhakken: breidt de VVJ haar ledenbestand al dan niet uit tot houders van een T-kaart en losse medewerkers van de algemene nieuwsmedia ?

Over de aard van het nieuwe lidmaatschap mag geen onduidelijkheid bestaan. De technici en losse persmedewerkers die worden geïnteresseerd krijgen onder geen beding het statuut van beroepsjournalist – een statuut dat overigens in de wet is vastgelegd. Ook de officiële persdocumenten en alle daarmee samenhangende materiële voordelen zijn dus niet voor hen weggelegd. Bovendien krijgen de nieuwe leden geen stemrecht in de VVJ – nog een prerogatief dat voor de ‘echte’ beroepsjournalisten blijft weggelegd.

Wel is het de bedoeling de technici (houders van een T-kaart) alsook de losse redactiemedewerkers een ‘waarnemend’ lidmaatschap aan te bieden waarmee ze toch voeling krijgen met de VVJ. Tegen een verminderd lidgeld zullen ze in hoofdzaak aanspraak kunnen maken op de informatiekanaalen van de vereniging en de elementaire service vanwege het secretariaat. Deze (groeïende) groep ‘bijberoepers’ blijkt in de praktijk immers met veel identieke vragen en problemen te kampen als de beroepsjournalisten, en komt daarmee nu al in belangrijke mate aankloppen bij de VVJ. Door de integratie van hun situatie in de werking, hoopt de VVJ op termijn de positie van alle actieve journalisten in het land te verstevigen.

De Raad van Bestuur van de VVJ zal na het fiat van de AV het lidmaatschap van de T-kaarthouders en redactiemedewerkers verder uitwerken, en behoudt hoe dan ook het laatste woord over elke individuele toelating tot de vereniging.

Op verzoek van de Raad van State, die de statuten van de VVJ als beroepsvereniging moet homologeren, worden overigens de stagiairs-beroepsjournalist op hun beurt gecatalogeerd als ‘erelid’ van de vereniging. Het effectieve lidmaatschap kan met andere woorden alleen nog de ‘echte’ beroepsjournalisten ten deel vallen.

De integrale tekst van de VVJ-statuten met aanpassingen waarover dient gestemd, kan geraadpleegd worden op www.journalist.be.

Pol Deltour, Nationaal secretaris

BUITENGEWONE ALGEMENE STATUTAIRE VERGADERING BEELD JOURNALISTEN (BFFP - VVB)

23 mei 2005 - 19 uur

in de Résidence Palace (Wetstraat 155, 1040 Brussel)

Enig agendapunt: wijziging van de statuten van de VZW

Getekend:
Bernard Delentree - Peter Maenhoudt
Piet Velghe - Robert Vanden Brugge

VVJ-gespreksavond - 30 mei 2005 - 19u30- Résidence Palace (Wetstraat 155, 1040 Brussel)

Traumastress bij journalisten

Tegenwoordig vinden redacties het maar normaal dat journalisten trainingssessies volgen in het leger voor ze naar conflictgebieden vertrekken. Maar dat journalisten ook delen in dezelfde traumatische klappen als slachtoffers of getuigen is minder geweten. Tot voor enkele jaren werden emotionele trauma's die je als journalist opliep beschouwd als part-of-the job. Je sprak er niet over. Je ging hoogstens met een paar collega's een avond doorzakken om bij een paar pinten en sterke verhalen de ellende van je af te reageren. Grote emotionele betrokkenheid bij je onderwerp werd door de collega's beschouwd als een gebrek aan objectiviteit. Stresssymptomen als drankzucht, lusteloosheid of toenemende agressiviteit golden als signalen dat de journalist het werk niet meer aankon.

De verslaggeving rond de tsunami versterkte het vermoeden dat journalisten aan hun werk in extreem gruwelijke omstandigheden wel iets konden over-

houden. Maar buiten één enkel initiatief bij de VRT wordt er weinig gedaan aan de emotionele opvang van journalisten die terugkeren uit rampgebieden. De VVJ wil daarom het taboe doorbreken en organiseert op 30 mei om 19u30 in de Résidence Palace een gespreksavond rond het thema.

Zegden hun medewerking toe: traumatoloog Erik De Soir van de Koninklijke Militaire School, directeur Mark Brayne van het Dart Center in Londen, Sarah De Jong van INSI, en twee ervaren journalisten, Marc Geenen van VTM en Désirée De Poot van Gazet van Antwerpen.

We richten ons ook tot de lokale verslaggevers, reporters die de dagelijkse ongevallen verslaan en onderzoeksjournalisten die vaak niemand hebben waarop ze kunnen steunen.

*Denise Van den Broeck
Bestuurslid VVJ*

NAAR EEN STANDAARDCONTRACT VOOR FREELANCERS

Luc.Vanheerentals@chello.be

Wie voor het zelfstandig journalistenbestaan gekozen heeft weet het intussen wel: tegenover de immense vrijheid om te schrijven over wat, voor wie en wanneer men wil, staat heel wat onzekerheid. Niet in het minst omdat het statuut van de freelancer in een aantal Vlaamse media aan alle kanten ram-melt. Omdat vele freelancers met min of meer dezelfde problemen kampen, is het aangewezen het egocentrische ondernemerschap te overstijgen en samen met soortgenoten iets aan de situatie te doen. Binnen de VVJ is in dit verband de Werkgroep Zelfstandigen actief.

Waarmee is de werkgroep op dit ogenblik bezig? Met de Vlaamse Dagbladuitgevers (VDP) wordt onderhandeld over een standaardaannemingsovereenkomst. Hierin zal een uniforme regeling worden uitgewerkt voor tal van problemen die we al jaren aankaarten. Bijvoorbeeld de vraag om de prestatie te betalen die besteld werd maar niet gebruikt. Andere desiderata betreffen het betrekken van de freelancer bij wijzigingen van zijn artikels, het respecteren van normale betalingstermijnen, het geven van een opzeggingstermijn bij plotse beëindiging van een langdurige samenwerking, enzovoort. Tarieven en auteursrechten blijven voorlopig buiten de gesprekken, maar we hopen hierover in overleg tussen VVJ en VDP alsnog een aantal aanbevelingen te doen.

Tweede actueel werkingsthema is de beroepsaansprakelijkheidsverzekering voor journalisten. Sinds de AVBB deze niet meer aanbiedt, zitten vooral zelfstandigen in de puree. Loontrekkenden weten zich voldoende gedekt via hun

werkgever. Een individuele verzekering afsluiten is financieel onhaalbaar. Dus moet er naar een collectieve oplossing gezocht worden. Maar ook een verplichte verzekering (via het lidgeld) is een onhaalbare kaart – zowel voor alle journalisten samen als voor de groep van de freelancers. In een vrijwillig systeem wordt de hoogte van de premie bepaald door het aantal dat zich laat verzekeren. In het laatste voorstel van het kantoor waarmee de VVJ thans praat, is sprake van een premie van om en rond 300 euro als er 500 personen meedoen. Er dient nu nagegaan worden hoevelen bereid zijn dergelijke premie te betalen. De werkgroep vraagt intussen ook aan de VVJ als vereniging om een financiële tussenkomst.

Een derde aandachtspunt is de lopende aanwervingsprocedure van een 3/5 kracht voor de dienstverlening aan zelfstandige journalisten. Deze nieuwe kracht moet uiterlijk in het najaar in dienst treden als de zogenaamde persmedewerkers zullen kunnen intekenen op een beperkt lidmaatschap van de VVJ. Dat zal enkel recht geven op toegang tot de informatiekkanalen van de vereniging en de service van het secretariaat. Op vraag van de werkgroep verklaarde de VVJ zich overigens akkoord om het beperkt lidmaatschap ook te overwegen voor freelancers die thans niet erkend kunnen worden als beroepsjournalist omdat ze naast hun journalistiek ook commerciële activiteiten ontplooiën.

Om een vlot overleg tussen freelancers mogelijk te maken heeft de werkgroep al sinds enkele jaren op internet een mailgroep voor informatieverbreiding en discussies. Wil je hier deel van uitmaken of blijf je graag geïnformeerd, laat dan iets weten!

VVJ zoekt

3/5 adviseur [m/v]

voor uitbreiding service aan freelance journalisten

De VVJ (Vlaamse Vereniging van Beroepsjournalisten) zoekt een bijkomende, deeltijdse (3/5) secretariaatskracht voor uitbreiding van haar dienstverlening aan freelance journalisten.

Kandidaten hebben kennis van het sociaal en het fiscaal statuut van zelfstandigen, alsook van boekhouding. Persoonlijke ervaring als journalist of kennis van de mediasector strekt tot aanbeveling.

Wij van onze kant bieden een boeiende werkomgeving, interessante dossiers, degelijke loonvoorwaarden (conform de oude CAO-dagbladjournalisten) en een soepel arbeidsregime.

Onmiddellijke indiensttreding.

Geïnteresseerden sturen voor 17 mei e.k. een sollicitatiebrief en omstandig curriculum vitae naar Pol Deltour, nationaal secretaris VVJ/AVBB, Internationaal Pers Centrum, Résidence Palace blok C, Wetstraat 155, 1040 Brussel.

Meer info over ons: www.journalist.be

NIEUW: VAN EN VOOR DE ERELEDEN

Jo Hermie

In deze uitgave van De Journalist starten we met een nieuwe rubriek. Met nieuws en achtergrondinformatie van en voor de ereleden van de VVJ/AVBB. Daar is vraag naar, zo blijkt ten overvloede. In de toekomst willen we dan ook zoveel mogelijk aandacht besteden aan het wel en wee van deze groep VVJ-leden. We zijn thans met een kleine honderd. En daar komen regelmatig nieuwe mensen bij. Journalisten die plaats moeten ruimen voor jongere collega's. Actief gepensioneerd die na de 'brug'-periode voeling willen houden. Zo zullen de ereleden nog uitgroeien tot een klein leger...

Ondertussen wil de VVJ ook een beperkt lidmaatschap aanbieden aan de houders van een T-kaart en de losse persmedewerkers. De collega's journalisten, fotografen, cineasten, geluidsmensen en correspondenten in bijberoep zullen dan ook als 'erelid' worden beschouwd. Zij worden in belangrijke mate met dezelfde werkvoorwaarden en problemen geconfronteerd als de beroepsjournalisten. De nieuwe leden zullen weliswaar niet alle rechten en voordelen krijgen waarop erkende beroepsjournalisten en stagiairs aanspraak kunnen maken, gelet op het strenge onderscheid dat de wet van 1963 maakt. Tegen betaling van een verminderd lidgeld zullen ze wel een beroep kunnen doen op de informatiekanalen van de VVJ. We komen hier later nog op terug.

Gelauwerd

Erelid en politiek auteur **Hugo De Ridder** is de bezieler van de initiatief 'Citaat op de Straat'. Hij is tevens ondervoorzitter van het Actiecomité Antwerpen-Linkeroever. Hij kwam op het idee om in iedere straat die naar een auteur werd genoemd een

bekend citaat van de schrijver te plaatsen. Daarvoor werd Hugo gelauwerd met 'De Gouden Hendrik', een symbolische titel die gaat naar mensen die erg verdienstelijk zijn geweest voor de Vlaamse letteren. De titel wordt toegekend door de koepel van de Vlaamse auteursverenigingen.

Jan De Winter, erelid, oud-voorzitter van de Afdeling Antwerpen-Limburg van de Beroepsbond voor Journalisten en oud-hoofdredacteur van het scheepvaartblad De Lloyd, is bij Koninklijk Besluit benoemd tot Ridder in de Leopoldsorde. Van harte proficiat.

Overlijdens

Enkele ereleden hebben ons spijtig genoeg verlaten. Fotograaf **Werner De Baere** overleed in De Haan. Het plaatsje aan zee waar hij zo van hield.

Maria Rosseels, journaliste, filmcritica en schrijfster, stierf in Brasschaat op 88-jarige leeftijd.

Televisiepionier **Herman Verelst**, gewezen directeur van de toenmalige BRT, stierf in Watermaal-Bosvoorde. Hij werd 83. We bieden familie en vrienden van de afgestorvenen onze oprechte deelneming.

Reacties, suggesties, weetjes en dergelijke meer zijn altijd welkom

- bij Jo Hermie: IPV, Grote Markt 40-2000 Antwerpen, fax. 03/232.21.30
- bij de VVJ/De Journalist op info@journalist.be

BELGISCH KAMPIOENSCHAP AFSTANDSLOPEN VOOR DE PERS

Op zaterdag 25 juni 2005 vindt weer het kampioenschap afstandslopen voor de pers plaats. Beroepsjournalisten, losse medewerkers, fotografen, vormgevers en reclameverkopers kunnen zich met elkaar meten in een 12 km lange straten- en natuurloop. Voor het derde opeenvolgende jaar is het perskampioenschap gekoppeld aan de Volksfeestenjogging in Tervuren/Moorsel, een onderdeel van het regelmatigheids criterium de WatermolenCup.

Voor de Perskampioenschappen zijn er drie categorieën:

1. Beroepsjournalisten (op vertoon van perskaart of bewijs van hoofdredacteur)
2. Persmedewerkers (fotografen, layouters, commerciële medewerkers, administratieve medewerkers, enzovoort)
3. Dames (beroepsjournalisten en alle anderen samen in één categorie)

Pro memorie: vorig jaar was Emanuel Vanderjeugd (VTM) de snelste bij de beroepsjournalisten, gevolgd door Bruno Drees (Het Belang van Limburg) en Michel Lauwers (L'Echo) (zie foto). Bij de persmedewerkers kaapte Hedwig Neesen (De Tijd) de eerste plaats weg. Kim de Rijck van De Standaard was de laureaat bij de dames.

Technische gegevens:

Afstand: 12 kilometer

Start: 16u35

Kostprijs: 4 euro (voorinschrijving),
5 euro (op de dag zelf)

Wie wil deelnemen kan dat via voorinschrijving (tot 20/06) door 4 EUR te storten op rekeningnummer KBC 422-2194709-49 van Jogging Moorsel met vermelding van naam,

geboortedatum, perskampioenschap, werkgever en categorie. Graag ook op voorhand uw inschrijving aankondigen bij organisator van het eigenlijke Perskampioenschap: guy.muesen@tijd.be.

Website: <http://users.pandora.be/jean-pierre.verdeyen1>

ERETEKENS VOOR ELF JOURNALISTEN

Lisbeth Moons

Het Staatshoofd heeft aan elf (gewezen) beroepsjournalisten Nationale Orden toegekend. Dat gebeurde op vraag van het VVJ-secretariaat. Het dossier dat op 4 november 2003 bij de Kanselarij van de Eerste Minister werd ingediend, betrof acht redacteuren, twee fotografen en één cameraman. Bij de samenstelling van de persoonlijke dossiers werd niet alleen verwezen naar hun lange loopbaan als journalist, maar ook (en vooral) naar hun jarenlange inzet voor de beroepsvereniging.

Alle dossiers werden goedgekeurd en op 17 februari 2005 ontving de VVJ van de Kanselarij de Koninklijke Besluiten, gedateerd op 10 januari 2005, en de daarbij horende onderscheidingen. Hieronder gaan de namen van de elf gelauwerden, hun Nationale Orde, en een kort curriculum vitae.

Benoemd tot 'Officier in de Leopoldsorde'

Leo Siaens

Hij begon zijn carrière in 1950 als redacteur bij Het Laatste Nieuws. In 1967 werd hij er adjunct-hoofdredacteur. Van 1980 tot 1989 was hij hoofdredacteur. In 1964 werd hij secretaris-generaal van de Beroepsunie van de Belgische Pers. Sinds 1966 is Leo Siaens actief in het Instituut voor de Journalistiek, zowel als lesgever als beheerder. Tot juni 2004 was hij directeur van dit Instituut.

Van 1989 tot 1991 was hij voorzitter van de Afdeling Oost- en West-Vlaanderen van de AVBB. In 1993-1994 was hij lid van de Raad van Bestuur van de AVBB en tevens lid van de Erkenningscommissie. Tot vandaag zetelt hij in de Raad van Bestuur van het Instituut voor de Journalistiek.

Benoemd tot 'Officier in de Orde van Leopold II'

Guido Neels

Hij werkte van juli 1962 tot mei 1967 voor Het Laatste Nieuws/De Nieuwe Gazet. Daarna was hij tot 31 juli 1993 actief als beroepsjournalist bij De Lloyd. Tot vandaag werkt hij voor de Vlaamse Ondernemer en verzorgt hij de auto- en transportrubrieken in nog enkele andere bladen. Guido Neels is sinds 1969 actief in de afdeling Antwerpen-Limburg van de AVBB, tot 1997 als secretaris. Hij was ook lange tijd hoofdredacteur van de Antwerpse Nieuwsbrief, die door de afdeling en het Antwerps Pershuis uitgegeven wordt.

Benoemd tot 'Ridder in de Leopoldsorde'

Justin Gleissner

Hij werkte van 1 februari 1960 tot eind 1997 bij Gazet van Antwerpen. Hij was voorzitter van de Afdeling Antwerpen-Limburg van 1995 tot 2000.

Jan de Winter

Hij begon zijn carrière op 1 januari 1955 bij De Volksgazet. In 1979 werd hij hoofdredacteur van De Lloyd. Hij vervulde mandaten bij de AVBB, in 1978-1979 als afgevaardigde van de kranten en in 1991-1995 als voorzitter van de Afdeling Antwerpen-Limburg. Tevens is hij oud-ondervoorzitter van de VZW Antwerps Pershuis, die hij mee oprichtte.

Benoemd tot 'Ridder in de Orde van Leopold II'

Eric Donckier de Donceel

Hij is sinds 1977 als redacteur verbonden aan het Belang van Limburg, de laatste jaren in een leidende functie. Tussenin was hij gedurende een goed jaar voorvoerder van het VEV. Van 1988 tot 1999 zetelde hij in de Raad van Bestuur van de AVBB als afgevaardigde van de Afdeling Antwerpen-Limburg. In 1999 was hij tijdelijk ondervoorzitter van de AVBB.

Benoemd tot 'Ridder in de Kroonorde'

Bob Coecke

Hij werkte van 1966 tot 2002 als fotoredacteur voor de VUM. In 1981 werd hij secretaris van de Foto- en Filmpers en in 1988 werd hij voorzitter van deze vereniging. Sedert 1981 is hij ook lid van de Raad van Bestuur van de AVBB en van de VVJ. Sinds 1988 zetelt hij ook nog in de Erkenningscommissie voor beroepsjournalisten en in de Commissie van Beroep.

Luc Standaert

Hij begon zijn carrière in 1980 als journalist bij het persagentschap Belga. Sinds 1992 werkt hij voor het Belang van Limburg. In 1997-1998 was hij voor de AVBB redactie-afgevaardigde van Het Belang van Limburg. Van 1999 tot februari 2004 was hij voorzitter van de VVJ (wat tot begin 2003 samenviel met voorzitter van de AVBB) en tot op heden is hij bestuurslid van de VVJ.

Paul de Baere

Hij werkte van 1956 tot 1996 bij Het Volk, waar hij ook hoofdredacteur werd. Hij was in de jaren '70 actief in de Raad van Bestuur van de AVBB, als afgevaardigde van de Afdeling Oost- en West-Vlaanderen. Sinds 1996 is Paul De Baere actief in het Instituut voor de Journalistiek, als lesgever (tot juni 2004) en als bestuurder.

Piet Velghe

Hij begon zijn carrière als klankman bij de BRT op 16 maart 1965. Op 16 mei 1978 werd hij ENG klankman-journalist. Op 24 juni 1981 werd hij erkend als beroepsjournalist.

Sinds 1988 vervult hij bestuursmandaten bij de verenigingen van Beeldjournalisten:

voorzitter Filmpers 1993-1999, penningmeester Foto- en Filmpers van 1999 tot heden, afgevaardigde beheerder van de VVBJ (Vlaamse Vereniging van de Beeldjournalisten van 2000 tot heden). Hij was tevens bestuurslid VVJ in 2001-2002, en was herhaaldelijk actief als syndicus (voor de beeldpers) voor opdrachten van het Koninklijk Paleis.

Petrus (Jo) Hermie

Hij werkte sedert 1976 als fotoredacteur voor De Nieuwe Gazet. Sinds 1988 is hij actief in de vereniging van de Fotopers, onder meer als secretaris. Tot op heden is hij ook nog actief in de VZW Antwerps Pershuis.

Pol Morisse

Hij begon zijn carrière in 1964 bij het Wekelijks Nieuws. Van 1978 tot 1997 werkte hij voor Gazet van Antwerpen.

Carla Rosseels

Natuurrituelen. Een innerlijke reis

Houtekiet

In harmonie met de seizoenen leven: het lijkt vandaag de dag op een anachronisme, maar onmogelijk is het zeker niet. Het is zelfs weer bon ton om vaste rituelen in het leven in te lassen. Voor wie niet helemaal thuis is in het land van innerlijke zelfontplooiing en natuurlijke cycli, maar graag zijn of haar drempelvrees wil overwinnen, is dit boek een welkome initiatie. Op eenvoudige wijze worden een tiental belangrijke feesten besproken met hun historische en psychologische achter-

grond. Ook worden enkele concrete rituelen voorgesteld die de lezer op voornoemde dagen ten uitvoer kan brengen. Freelance journaliste Carla Rosseels maakt tevens duidelijk dat men niet noodzakelijk bij een vereniging moet aangesloten zijn om rituelen in het dagelijkse leven te integreren. (MS)

Kaat Schaubroeck

Bijna familie. Over nieuw samengestelde gezinnen

Standaard Uitgeverij

We worden de laatste jaren met scheidingspercentages om de oren geslagen en toch gaan de meeste mensen nog steeds uit van het kerngezin als basis van de maatschappij. Toch is zo'n kerngezin voor velen al lang niet meer de realiteit, zo betoogt freelance journaliste Kaat Schaubroeck overtuigend in haar boek. Na enkele algemene beschouwingen over de goede en slechte gevolgen van scheiden en hertrouwen, laat Schaubroeck een twintigtal mensen

aan het woord over hun ervaringen als stiefouder of stiefkind. Daaruit blijkt dat er geen eenduidige regels zijn voor het functioneren van een nieuw samengesteld gezin. Elke situatie is anders en heeft haar voor- en nadelen. Eén ding is zeker: stiefouders moeten van hun slechte reputatie af geraken en erkenning krijgen voor hun specifieke rol in het gezin. Daarnaast moet er ongetwijfeld meer aandacht gaan naar de rechten van vaders.

Dit is een aangenaam boek over een problematiek die de komende jaren allicht nog meer op de voorgrond zal treden. (MS)

Yves Desmet

De visie van een wetstraatrat

Houtekiet

Na tien jaar hoofdredacteurschap bij De Morgen vond Yves Desmet het tijd geworden om even terug te blikken. Daarom deze bloemlezing die een twintigtal artikelen van zijn hand bevat. Met zijn vaak scherpe pen en altijd scherpe blik analyseert hij de trends en evoluties in de Wetstraat. Moeiteloos slaagt hij er telkens in de vinger op de zere plek te leggen. Toch stralen zijn teksten geen negativiteit uit, want hij komt gelijk met mogelijke alternatieven voor de dag.

De bundeling heeft wel het nadeel dat de context van het beschrevene niet altijd meer vooraan in het geheugen ligt. Anderzijds kunnen de teksten daardoor juist dienen als een goede opfrisser. En zeker voor journalisten, die al te vaak in het 'nu' leven, is dat een goede zaak. (MS)

Kathy Lindekens

Alles komt altijd goed

Houtekiet

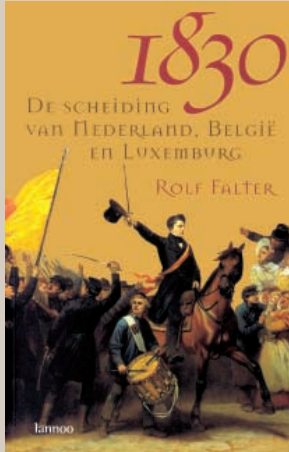
De titel geeft het aan: dit boek bulkt van optimisme. Journaliste Kathy Lindekens strooit kwistig met de superlatieven wanneer ze schrijft over haar tijd als schepen van Jeugd en Onderwijs in Antwerpen. Alles en iedereen is fantastisch en alleen de Visakaart-affaire gooit wat roet in het eten. Nu is er op zich niets mis met een positieve visie op het politieke leven in Antwerpen – het is weer eens iets anders – maar teveel is teveel. Bovendien is

het boek veel te langdradig. De dagboekvorm geeft wel een goede kijk op het dagelijkse leven en werk van een politica, maar een meer dan 500 bladzijden lange opsomming van evenementen waarbij geweldige personen even schitterende projecten voorstellen, begint al snel te vervelen. Daarmee is niet gezegd dat de projecten in kwestie niet schitterend kunnen zijn. Maar voor een goed boek is er meer nodig dan alleen maar de vaststelling daarvan. (MS)

Rolf Falter

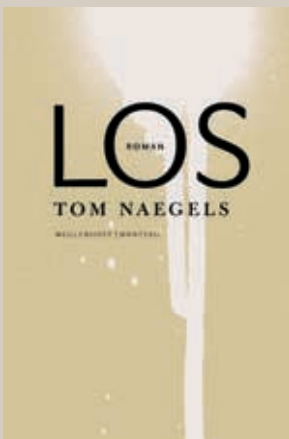
1830. De scheiding van Nederland, België en Luxemburg
Lannoo

Dat België 175 jaar bestaat is natuurlijk een fijne gelegenheid om eens terug te blikken op het ontstaan van het land. Zeker nu een enquête van het Davidsfonds aan het licht heeft gebracht dat nog geen 60 procent van de Belgen zou weten dat hun land zich in 1830 afscheidde van Nederland. Dankzij het boek van journalist en historicus Rolf Falter heeft niemand nog een geldig excuus voor die onwetendheid. De auteur verzamelde een pak literatuur over de woelige tijden en maakte er een zo onpartijdig mogelijke synthese van. In heldere en vlotte stijl beschrijft hij van dag tot dag en van maand tot maand wat er zich in deze contreien afspeelde. En zo weten we met zijn allen dat er in 1830 wel heel wat meer aan de hand is geweest dan enkel een opvoering van 'De stomme van Portici'... (MS)

Tom Naegels

Los
Meulenhoff/Manteau

Euthanasie en het migrantenvraagstuk. Ogenschijnlijk twee thema's die niets met elkaar te maken hebben, maar toch slaagt journalist Tom Naegels erin om ze op meesterlijke wijze met elkaar te verbinden in zijn schitterende boek 'Los'. Op ironische toon en met veel zelfspot vertelt hij over zijn avonturen met migranten, zijn Pakistaanse vriendin en zijn grootvader die kost wat kost wil sterven. Allemaal herkenbare en haast banale situaties, maar op zo'n natuurlijke en amusante wijze verteld dat je het boek in één ruk uitleest. Het boek is grappig, maar dwingt de lezer door het persoonlijke uitgangspunt om ook de hand in eigen boezem te steken. Zit er niet in elk van ons een bang klein mensje dat uit alle macht (en tevergeefs...) enige controle op zijn omgeving probeert uit te oefenen? (MS)

Gust Verwerf

Moord en doodslag
Standaard Uitgeverij

Pats! Wie nog maar van ver de omslag van Gust Verwerf's splinternieuwe boek bekijkt, weet meteen waarover het gaat. De suggestieve kracht van een met bloed bespate muur en het contrast met wat nummerplaatjes van het forensisch lab op een assisenrood vast tapijt zijn groot. Ontwerper Wil Immink heeft zijn best gedaan. Gust natuurlijk ook. Wie deze ouwe assisenrot vooral kent van zijn vroeger werk voor *Blik* of via zijn in gerechtskringen immens populaire website, zal aangenaam verrast zijn. Want het medium boek geeft Verwerf veel meer ruimte om nuances te leggen, achtergronden uit te spitten, een eigen visie te verwoorden. Dit is de échte Gust Verwerf, aan te raden auteur voor mensen die – verkeerdelijk! – menen dat alleen maar Neanderthalers in de beschuldigenbox terecht komen en dat in assisenverhalen alles rond voyeurisme draait. Gust spreekt vrij, zoals het een gedegen journalist past. Hij hekelt het op hol geslagen mediacircus, analyseert de trucs van de zo geprezen superpleiters. Maar bovenal manifesteert hij zich opnieuw als vurig verdediger van de steeds meer belaagde volksjury. Wie vooral in de 'verhaaltjes' is geïnteresseerd, zal niet op zijn honger blijven. Zo gidst de auteur je door de dossiers van staalbaas Helfen (die zijn minnares doodschoot), de fatale ontvoering van baron Bracht, seriemoordenaar Pandey, het hoteldrama van Aalst, de bende Haemers en de aan lager wal gesukkeld assisenaanklager Briquet (die zijn eigen vrouw ombracht). (J.B.)

Ruud Hendrickx

Juist=juist. Nog meer tips van de VRT-taaladviseur
Davidsfonds/Literair

Reeds eerder verscheen er een boek van de VRT-taaladviseur, maar blijkbaar heeft dat lang niet alle taalfouten de wereld uit geholpen. Men kan natuurlijk blijven probëren. Dit boek is een bundeling van luchtige taalcolumns die Ruud Hendrickx voor het personeelsblad van de VRT schreef. Inspelend op de actualiteit en op vragen van collega's en luisteraars, behandelt hij problemen zoals de vervoeging van vreemde werkwoorden, het juiste gebruik van enkelvoud en meervoud, de correcte betekenis van sommige woorden en nog veel meer. Opnieuw een handig boek dus om in je buurt te houden. (MS)

De deadline voorbij

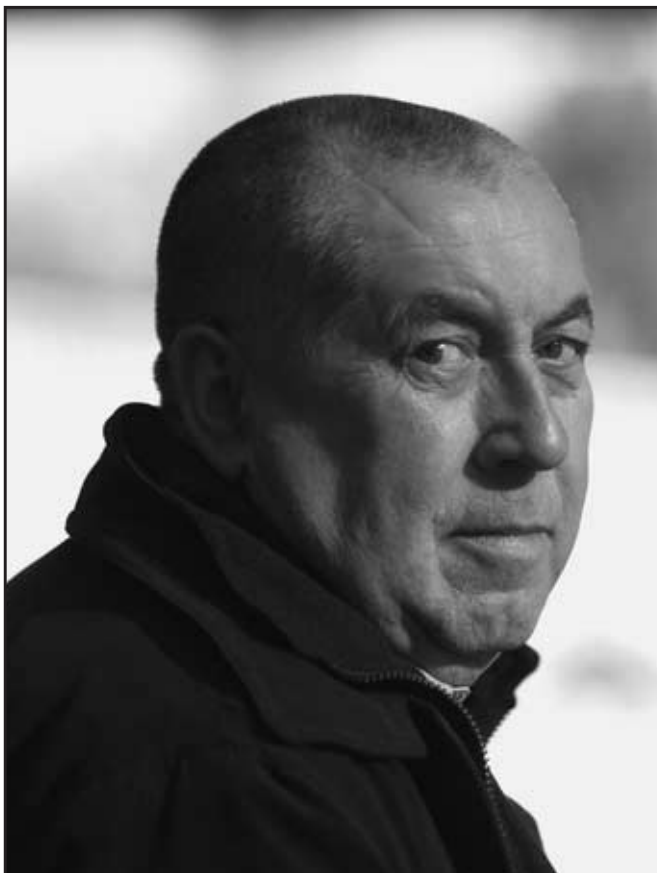
DAN NOG LIEVER BENEDICTINE

Een column van Mark Vlaeminck

Nog maar amper was Joseph Ratzinger, een oude Beier die graag bij klaarlichte dag in een witte jurk op een Romeins balkon staat te wuiven, verkozen tot zoveelste paus van Rome of daar sloegen de media, nationaal zowel als internationaal, al compleet tilt.

Op hoogbejaarde manspersonen uit Beieren heb ik het doorgaans niet zo begrepen. Ze zeggen Grüss Gott in plaats van goeëndag, ze huppelen graag rond in gedateerde lederhosen en als ze maar oud genoeg zijn hebben ze te vaak nog wel ergens een lidkaart liggen van de Hitlerjugend.

Aan de genaamde Ratzinger die voortaan als Benedictus XVI door het leven wenst te gaan, wordt een waslijst onhebbelijkheden toegeschreven

(Foto Nick Hannes)

naast ook een paar ongetwijfeld positieve eigenschappen. De man is uitermate verstandig, zo zeggen intimi over de nieuwe kerkleider die tot voor kort met de verbetering van een Duitse herder moest waken over wat in zijn ogen het ware geloof zou moeten zijn. Zolang hij prefect was van de congregatie voor de geloofsleer werden fouten of varianten op de regel niet geduld.

Daarom is het zo verwonderlijk dat een man die doet alsof hij het monopolie heeft op zuiver en correct denken, het probleemloos klaar speelt om al tijdens de eerste dag van zijn, naar velen hopen korte, pontificaat de oorzaak te zijn van zoveel fouten, uitsluiers en blunders in de media.

Radio, televisie, kranten, allemaal zaten ze er even naast in hun berichtgeving over de pausverkiezing.

Voor de eerste en grote flater zorgde Radio Vaticaan zelf. Terwijl heel de wereld via CNN en andere televisiezenders zag hoe wit de rook wel was die opsteeg uit de schouw van de Sixtijnse kapel, speelde de officiële Vaticaanse radio het klaar om vol te houden dat er zwarte rook was. Nu is daltonisme of kleurenblindheid een aandoening die je niemand mag kwalijk nemen, maar voor de uitoefening van sommige beroepen is het toch wel op zijn minst hinderlijk.

Net zoals het gevaarlijk is de rechtstreekse verslaggeving van de pauskeuze over te laten aan een reporter die geen bal snapt van de taal die daarbij gehanteerd wordt. Dat verklaart waarom het tv-journaal op 'Een' erin slaagde om de naam van de nieuwe paus te vertalen als Decimus de Zesde. Dat komt ervan als je in het Latijn nog niet eens tot tien kan tellen.

Dat Latijn speelde ook Het Nieuwsblad parten. De ochtend na de verkiezing opende die krant met de titel Ave Benedictus. Kort, fors, direct, maar fout. Iedere Vlaamse scholier die in het eerste jaar van het middelbaar onderwijs al twee weken Latijn heeft geleerd, zal dat corrigeren tot Ave Benedicte. Want als je in het Latijn tot iemand het woord richt, en dat doe

je door ave of gegroet te zeggen, dan gebruik je als naamval voor de aangesprokene een vocatief. En de vocatief van Benedictus is Benedicte.

Maar al die onnauwkeurigheden zijn klein bier – flauwe miswijn? – vergeleken bij de hoofdvogel die werd afgeschoten door VTM Text. Dat medium bestond het om lang nadat paus Ratzinger op het balkon van Sint-Pieters was verschenen als enig bericht uit Rome het feit op het scherm te brengen dat er nog altijd geen paus was.

Om al die en ook om nog andere redenen vermoed ik dat het tussen deze Benedictus en de pers nooit meer goed komt. Voor mij hoeft deze Benedictus dan ook niet. Wat niet kan gezegd worden van Benedictine.

Die zoete maar toch kruidige likeur valt wel in mijn smaak. Ook al heeft een dosis van die pousse-café mij ooit in de Egeïsche zee kotsend en zeeziek over de reling van een cruiseschip doen hangen.

Benedictine. Als ik nog eens naar de supermarkt ga, breng ik weer een fles mee. Op de gezondheid van paus Benedictus XVI. Want de dag dat we gaan toosten op het heil van paus Benedictine I, is nog niet in het verschiep.

In afwachting: Ave Benedicta.

Onder embargo

Het Staatshoofd heeft werk met journalisten deze dagen. Niet alleen tekende Albert II op 7 april de wet tot bescherming van de journalistieke bronnen (zie pagina 4) en kende hij nationale eretekens toe aan elf collega's (zie pagina 15), op 10 maart zette hij ook al zijn koninklijke handtekening onder het KB houdende benoeming van de nieuwe leden van de Erkenningscommissies (NL + FR) voor beroepsjournalisten.

Het KB met de nieuwe samenstelling is gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad van 1 april. De Nederlandstalige **Erkenningscommissie** zal nu onder het (hernieuwde) voorzitterschap van Raymond De Craecker snel werk maken van het zestigtal erkenningsaanvragen dat noodgedwongen een tijdje is blijven liggen.

De VVJ heeft met het Fonds **Pascal Decroos** een deal gesloten waardoor VVJ-leden vanaf 2006 voor een halve prijs of 15 euro per jaar lid kunnen worden van het Fonds. In ruil krijgt het FPD advertentieruimte in dit eigenste blad (zie pagina 20).

Goed nieuws van de **NMBS** voor zwangere journalisten. Vanaf de zesde maand zwangerschap kunnen zij met de perskaart en een medisch attest op zak gratis sporen in 1ste klas in plaats van 2de.

U herinnert zich ongetwijfeld het principievonnis van een Antwerpse rechter waarbij een freelance journalist het recht op een afscheidsvergoeding werd toegekend nadat zijn uitgever hem de deur had gewezen (DJ 79 van maart). Welnu, uitgeverij **Cascade** – over wie het gaat – heeft hoger beroep aangezet tegen de uitspraak.

De betrokken freelance journalist, **Gust Verwerft**, zal van de nood een deugd maken. Hij stelt een tegenberoep in met de bedoeling een substantiëlere afscheidsregeling te krijgen dan de maandvergoeding die hij in eerste aanleg kreeg.

Bert Murrath, verantwoordelijke uitgever van het rechtsextremistisch-nihilistische e-zine **'t Scheldt**, is door een Antwerpse correctionele rechter veroordeeld tot 3 maanden effectieve gevangenisstraf. De aanleiding was een aanhoudende lastercampagne tegen Sabine Denissen, de voormalige conservator van het Diamantmuseum, die klacht indiende.

Voor **Murrath**, die overigens geen beroepsjournalist is, kan moeilijk sympathie opgebracht worden. Eind december 2004 was hij overigens ook al veroordeeld voor antisemitisch gewauwel in het nadeel van VLD-politicus Claude Marinower.

Toch verdient de redenering van de Antwerpse rechtbank enige aandacht, waar ze besliste dat de makers van een email-krant in tegenstelling tot de 'klassieke pers' niet onder de rechtsmacht van het **hof van assisen** vallen. Bloggers en webjournalisten wezen ge-waarschuwd!

En ook negationist **Sigfried Verbeke** moet de cel in, hij zelfs voor 1 jaar. Dat besliste een correctionele kamer van het Antwerpse hof van beroep op 14 april. Verbeke ontkent nu al decennia lang op websites en in boeken dat tijdens de holocaust zes miljoen joden zijn vermoord.

In zijn geval – negationisme en/of racisme – laat de grondwet vervolging voor een correctionele rechtbank in plaats van het hof van assisen natuurlijk wel toe. Maar Verbeke gaat toch in cassatie met het argument dat 'persdelicten' zoals die van hem niettemin aan een **volksjury** moeten worden voorgelegd.

Ondertussen is wel duidelijk dat minister van Justitie **Laurette Onkelinx** (PS) niet onmiddellijk zal raken aan de bestaande assisenrechtspiegeling – en dus ook niet aan de bevoegdheid van assisen voor persmisdrijven. Hoera!

Dat het magazine **Deng** een cocainesnuivend Nijntje op de cover mag zetten, als lokker voor een artikel over drugs, is daarmee nog niet gezegd. Tekenaar Dick Bruna dagvaardde Deng voor de burgerlijke

rechtbank voor inbreuk op het auteursrecht.

Of is ook hier het recht op parodie, en dus de persvrijheid in het geding? Hoofdredacteur **Danny Ilegems** zegt van wel, en wij van De Journalist volgen hem daarin helemaal.

René De Witte, van De Tijd, gaat half mei aan de slag bij P-Magazine.

Patrick Lefelon verlaat intussen Het Nieuwsblad voor Het Laatste Nieuws.

En radioreporter **Luk(as) De Vos** is na 18 jaar Wereldomroep terug aan de slag bij de nieuwdienst van Radio 1. Maar dat had u ongetwijfeld zelf al gehoord.

De Persgroep sloot de boeken van 2004 af met een nettowinst van 27,2 miljoen euro. Dat is nog 3,4 miljoen méér dan in 2003. De omzet van het bedrijf steeg met 50 miljoen tot 384 miljoen euro.

Stilstaan is achteruitgaan, en dus legde **Christian Van Thillo** op 14 april de eerste steen van de nieuwe drukkerij van De Persgroep in Lokeren. Het Eco Print Center – zo heet het ding – is met zijn kostprijs van 115 miljoen euro de grootste investering in de geschiedenis van het bedrijf.

De Morgen wordt vanaf begin volgend jaar op de nieuwe persen gedrukt, Het Laatste Nieuws vanaf 2008. Tegelijk verkleinen beide kranten tot het compacte **berlinerformaat**.

VUM Media boekte voor 2004 een geconsolideerde nettowinst van 10,7 miljoen euro. Ook dat is 6 procent meer dan de recordwinst die in 2003 al was behaald.

Voorzitter **Thomas Leysen** van de raad van bestuur wijt het succes vooral aan het nieuwe tabloidformaat van De Standaard en de lancering van twee nieuwe Franstalige dagbladtitels. "Maar we zijn over geen enkele activiteit ongelukkig", zei Leysen. "Er zijn geen zwakke broertjes."

Ondertussen blijft ook **DS Online** records breken. De verkiezing van de nieuwe paus lokte op 19 april zowat 92.000 mensen naar de site; bij de herverkiezing van president Bush vorig jaar ging het nog om 86.000 lezers.

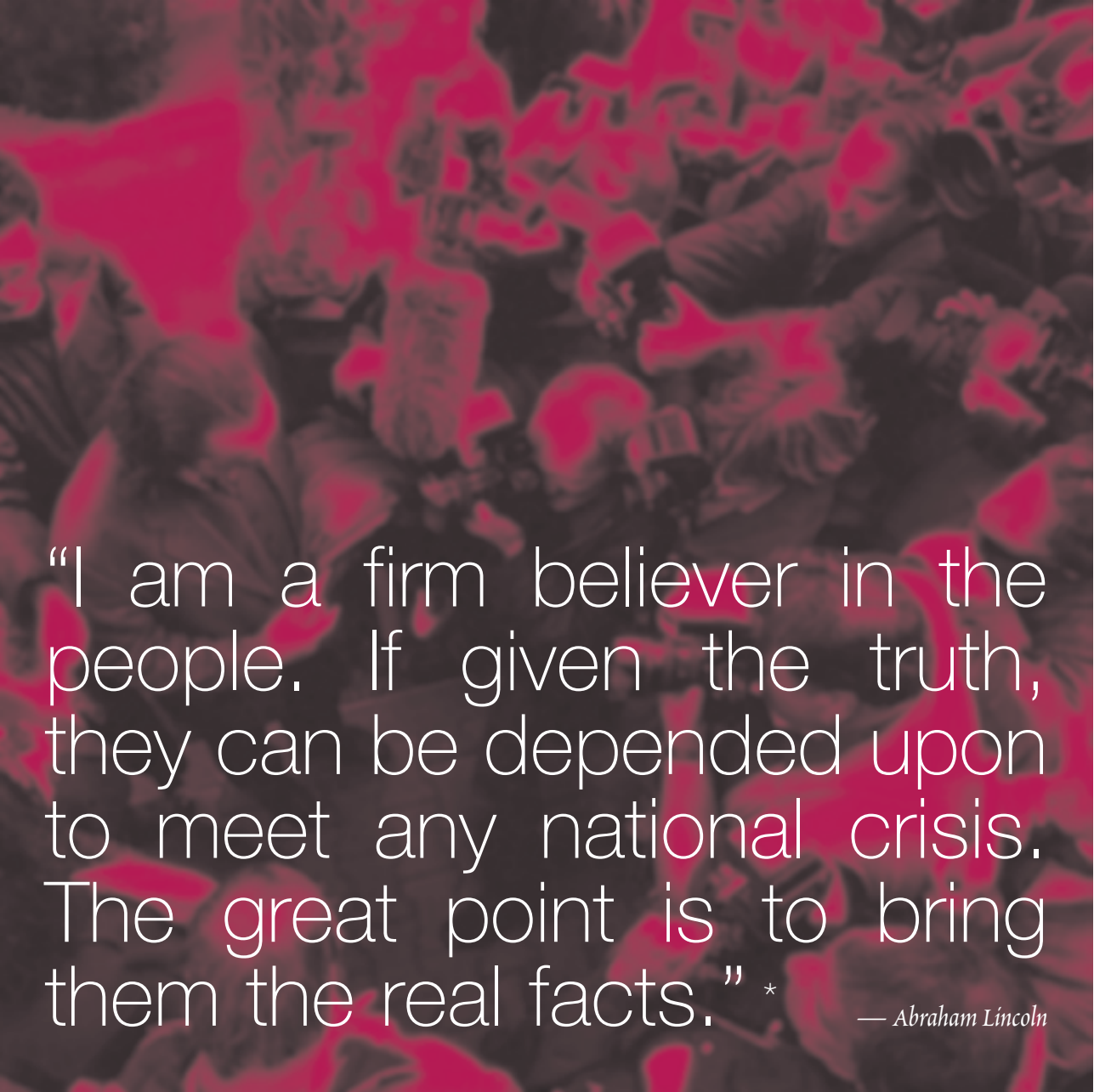
Diezelfde DS Online biedt voortaan ook televisiebeelden aan. Bij 10 à 15 nieuwsitems per dag kan de surfer bijbehorend beeldmateriaal openklikken. VUM Media ging hiervoor in zee met het Nederlandse bedrijf **Ftv**, dat zijn beelden verwerft via eigen reportageploegen, freelancers, Reuters en de regionale tv-zenders.

Het **VTM-Nieuws** loopt zijn achterstand op het VRT-Journaal stilaan in, zo blijkt uit de recentste kijkcijfers. In de maand maart bedroeg het verschil nog 40.000 kijkers, in maart 2003 waren er dat nog 220.000.

Om de kloof helemaal te dichten (en meer dan dat?) begint VTM met een **imagocampagne** voor haar Nieuws op tv en in de bioscoop. De slogan 'Wie naar het Journaal kijkt mist het Nieuws' haalde het net niet.

Bij de **VRT** liggen ze niet echt wakker van de recentste cijfers. De opmerkelijke stijging van de kijkdichtheid voor VTM zou te wijten zijn aan een nieuwe berekeningswijze, waardoor lager geschoolden (en dus de VTM-kijkers...) meer gewicht in de schaal krijgen.

Over Sigfried Bracke heeft u elders intussen voldoende vernomen, dus hier een berichtje over dat andere TerZake-anker, **Phara de Aguirre**. Zij lanceert deze dagen met de hulp van de boekeskes haar dochter als fotomodel. Vooral de cover van het jongste nummer van Ché mag er zijn.

“I am a firm believer in the people. If given the truth, they can be depended upon to meet any national crisis. The great point is to bring them the real facts.” *

— *Abraham Lincoln*

©Stephan Vanfleteren

* “Ik heb het volste vertrouwen in mensen. Op voorwaarde dat je hun de waarheid vertelt, kunnen ze elke nationale crisis aan. Het is zaak hun de echte feiten te bezorgen.” — *Abraham Lincoln*

FONDS PASCAL DECROOS VOOR BIJZONDERE JOURNALISTIEK vzw
Stimuleert bijzondere journalistiek in de Vlaamse schrijvende en audiovisuele pers

Ministerie van de
Vlaamse Gemeenschap

Vanaf 1 mei: Rozenweg 2b B-1731 Zellik T +32 2 705 59 19 F +32 2 705 59 29 info@fondspascaldecroos.org fondspascaldecroos.org